

Előfizetési ár:

(Postán küldve)

Egész évre 32'—

Fél évre 16'—

Negyed évre 8'—

Egy óra 3'—

□□

ELLENZÉK

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési ár:

(Házhoz hordva)

Egész évre 32'—

Fél évre 16'—

Negyed évre 8'—

Egy óra 3'—

□□

Szerkesztőség:

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 35. sz. emelet

Alapította: BARTHA MIKLÓS

Kiadóhivatal:

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 35. Telefon 9.

A király.

Első születésnapját ünnepli az ország IV. Károly királynak.

Néhány évvel ezelőtt még senki sem hitte volna, hogy Károly Ferenc József preuzatív trónörökös belátható időn belül trónra jut. És éppen nem hátrányosan érzik meg rajta, hogy nem nevelték egyenesen uralkodásra. Ugy talán hüvösebb, a népek milliói fölé emelt fejedelmek nimbuszába jobban beburkolt lett volna; emigy emberibb, melegebb, megértőbb, a népek szívéhez közelebb álló.

Bizonyos azonban, hogy a nevelés csak egyik s nem is a fontosabbik tényezője, volt uralkodói jellem kialakulásának. Hozzávehetjük a külsőségekhez, hogy a haretérek szemtől-szembe látta a világháboru rettenetességeit és alaposan megismerhette a legendás vitézséggel érte és országáért szenvedő, vérző, Istenadta népet. Ez kétségen kívül igen mély hatással volt ifjú lelkére.

De a döntő mégis csak a veleszületett hajlamok és tulajdonságok minősége az az irány, amelyben lelkét egy láthatatlan kéz a földi pályára utnak indította.

Abszolút mértékkel mérve kevés, aránylag azonban mégis nagyon számottevő az uralkodói tényeknek az a mennyisége, amelyből Károly királynak jellemképét megrajzolhatjuk.

Egy feltétlenül komoly és nemes békekísérlet volt első tette az új uralkodónak. Az ellenség nem ragadta meg a kedvező alkalmat arra, hogy a világháborut megszüntesse s az emberi művelődés történetének ezt a legnagyobb botrányát elsimítsa, de IV. Károly népei a legnagyobb megnyugvással és a jövőbe vetett bizalom édes örömeivel vették tudomásul, hogy emberi számítás szerint hosszú uralkodásra hivatott fejedelmük nem hódító, háborus, vérontó politikát, hanem a béke, a munka, az egyetértésben való fejlődés országglását akarja. Boldogító ígéret ez a jövőre nézve.

Kisebb méretű, de éppenséggel nem kevésbé biztató megállapítás

az, hogy Károly király mindenütt azonnal ott van, ahol egy-egy országrészt, vidéket, várost valamely csapás alkalmából vigasztalhat, bátoríthat fejedelmi megjelenésével. Elég ebben a tekintetben Erdélyre és Gyöngyösre hivatkozni.

És mint a szerencsétlenül járt alattvalók atyailag jószágos szívét úgy tapasztalhatták és áldják az eltévelyedett, bünbe keveredett polgárok százai szokatlanul bőséges kegyelmét legfőbb földi bírójuknak.

Végül még csak azt a korszakalkotó kezdeményezést említsük meg, amellyel a trónt és hazát páratlan hősiességgel védő nemzet iránt való

hálából arra utasította kormányát, hogy a népjólét fokozására és a közjogok széleskörű kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat terjesszem elő. Ez a fejedelmi cselekedet nemcsak az ujtáshoz, nagy elhatározásokhoz szükséges bátorságra vall, hanem a korszellemet egészen átérző, a nép érdekeit, haladását, boldogulását őszintén óhajtó lélekről is fényes tanubizonyságot tesz.

Első királyi születésnapján a legszebb reménységekkel eltelt hű magyar nemzetnek igaz szeretete sugárzik Károly király felé.

„Fény nevére, áldás életére!”

A háboru hírei.

Verjük az oroszokat és oláhokat. Nagy csata a nyugati fronton.

Az orosz-román frontról újra jó hírek érkeztek. Mint Ludendorff ugyanis jelenti; Stravitól és Panciutól északra porosz és bajor ezredek román és ujonnan odavetett orosz erők számos ellentámadását eredményesen visszaverték. A Szerethnél, a nyugati parton még kitartó ellenséget csapataink erőteljes támadással a folyón át visszavetették. 51 tiszt, köztük franciák is, 3500 főnyi legénység, 10 ágyú és több mint 50 géppuska maradt kezünkön.

A Trotosul-völgytől délre fekvő hegyekben az üldözési harcok folyamán német és osztrák-magyar csapatok több ízben megtörték az ellenséges utóvédek ellenállását.

A francia fronton Bixschote és Witschaete között 18 kilométer arcvonal szélességben sűrű tűzhullámok mögött az angol gyalogság támadásba fogott. Artoisban. Hulluch és Lens között az angolok már tegnap 4 kanadai hadosztállyal támadtak. Legerősebb tűzhatás után behatoltak első állásunkba és új erők állandó harcbevételével igyekeztek Lens mindkét oldalán a betörési helyet kiszélesíteni. Itt talált parancsok szerint a támadások célja a 4 kilométeres arcvonalunk mögött

fekvő Velgin le Vieil falu volt. Egész nap tartó elkeseredett harcokban csapataink elmentámadással a betört ellenséget első állásaink harmadik vonalán túl vetették vissza. Az angolok nyeresége csekély. Az ellenség este 11-szer megismételte új támadásokkal még egyszer szerencsét próbálni. Az ellenséges rohamhullámok harcvonalunk előtt összeomlottak. Hulluchtól délre és Lenstől nyugatra a támadókat, kik állásunknál, a legsúlyosabb veszteségeket szenvedték visszavetítettük. St-Quentinél a franciák délután különösen élénk tevékenységet fejtettek ki. A belső városra irányzott több 300 lövéssel sikerült nekik a paplakot felgyújtani. Innen a tűz átsapott a székesegyházra, mely este 8 óra 30 perc óta lángokban áll.

A Chemin des Dames középső részében a tüzéségek egész nap élénk harci tevékenységet fejtettek ki. Miután egy előretörés már reggel meghiúsult, Cerny és Hurtebisse között körülbelül 5 kilométer szélességben erős francia támadások következtek. A támadások ismétlődtek, az ide-oda hullámzó harc még éjszaka is tombolt. Összes állásaink birtokunkban maradtak.

Szöknek az olasz katonák.

Berlinből jelentik: Május óta körülbelül ötvenezer olasz katona szökött meg, akik a hegyek között és az ország belsejében rejtőztek el. Az olasz csapatok erkölcsi állapota aggasztó. Az engedelmességet megtagadják. Egyre jobban terjed az a meggyőződés, hogy az olasz népnek nem Ausztria-Magyarország és Németország az ellenségei, hanem a kormány és az olasz pénzemberek. Egy orvos, aki békeidőben egyik főiskolán tanított, husz

bajtársával együtt az Apeninekbe szökött. Elmondta, hogy már nagyobb számú katonát talált ott, akik szabad katonáknak és köztársasági hadseregnek nevezték magukat. Szökésükkor magukhoz vették fegyverüket, sőt gyorstüzelő ágyukat is vittek magukkal a szükséges municióval. Az Apeninekben és az Abruzzókban, valamint Kalábria hegyei közt tízezer számra huzódnak meg szökött katonák.

A pápa jegyzéke.

Luganoból jelentik: A Messagero értesülése szerint a Szentszék jegyzéket küldött a hadviselő és a semleges államok kormányainak és formálisan felhívja őket konkrét feltételekkel a béke megkötésére. Az olasz kormány a spanyol nagykövet közvetítésével kapta meg a jegyzéket, amelynek szövegét az Osservatore Romano mai száma közli.

Stockholmban Erdélyről beszélnek.

Az újságok nyomán világgá ment a hír, hogy a stockholmi konferencián orosz és oláh részről foglalkoztak Erdély hovatartozandóságával. Az orosz munkástanács tagjai s most Rozanov orosz kiküldött nyilatkoznak Erdélyről s nyilatkozatuk ugyan csak kiváltotta az oláh tuzlók tiltakozását.

A világgiacon még mindig úgy szerepel Erdély, mint ahol akcióképes, egységes nemzetiségi többség van s mint ahol lehet szó arról is, hogy Erdély esetleg Oláhországhoz csatoltassék, ha népszavazás útján a többség ezt óhajtáná. A történelem tanúbizonysága szerint Erdély még akkor is a magyarság vára volt, amikor Szent István koronája idegen járom alatt nyögött; vagy a magyarság idegen származású uralkodók alatt hagyta el nyelvét, szokásait.

Évszázadok kellettek, míg Erdélyben a nemzetiségek odáig emancipálódtak, hogy faji összetartozandóságukat nemcsak befelé, de kifelé is dokumentálni merészelték; viszont a magyarság öntudata mindannyiszor elmosódott valahányszor a harcok ideje megszűnt: a magyarság levegője a harc volt, a magyarságot a harcok kovácsolták össze. A nemzetközi szervezetek képviselői — amikor Erdély hovatartozandóságáról vitáznak — nem ismerik sem a történelmet, sem az ethnografiát, de nem ismerik azt a valóságot sem, amely abból áll, hogy vallási és közigazgatási okokból egész községek lettek idegen nyelvűekké ilyen nevekké: Kovács, Szijgyártó, Marosi, Pál, vagy Vermes (Wermesch, Wermescher) stb.

Ez az állapot még ma is fennáll, de amely pillanatban az állami gondoskodás jótékony melege érinti őket, újra a magyar nemzet testéhez forradnak.

S mire tanít mindez minket?

Arra, hogy elhanyagolt Erdélyünk sorsát az állami gondoskodás középpontjába kell helyezni.

A gondoskodás hiánya miatt fejlődött Erdély sorsa idáig...

Lehetett volna-e Erdélyben nemzetiségi izgatók hazaárulásáról beszélni, ha a magyar nemzeti állam akarata minden vonatkozásban érvényesült volna? Bizonyára nem. A magyarság rovására sem paktumot kötni, sem engedményeket tenni nem volt szabad. A magyar nemzet minden gavalériáját gyöngeségnek veszik a külföldön. Amilyen fontos ezen szempontok érvényesítése, ép oly fontos a külföld kellő informálása.

Stockholmban szó eshetett Erdélyről, sajnos anélkül, hogy Erdély viszonyai, multja, történelme, jelenje és jövője kellő világításba helyeztetek volna.

Ez is szervezatlenségünkre vall. Meg kell szüntetnünk minden olyan alkalmat s ki kell küszöbölnünk minden olyan jelenséget, amely államiségünk tekintetében kételyeket hagy hátra. Erdély, ime olyan része Magyar-

országnak, amely kételyeket hagy a külföld szívében. Mit kell tennünk? Mindazt meg kell tennünk intézményesen, amely Erdély magyarságát, Erdély erejét, Erdély értékét befelé és kifelé dokumentálja. Erdély sorsának intézése kormányzatunk legfőbb gondját kell képezze.

A háboru után nagy és hatalmas valutaképző értékekre van szüksége az államnak. A kincses kamra kulcsa a magyar kormány kezében van; fel kell nyitni az ajtót, hogy ország-világ szemé-szája tárva-nyitva maradjon Erdély kiacseinek láttára.

Dr. Vákár P. Arthur.

A helyzet Franciaországban nagyon kritikus.

Luganoból jelentik:

Itt tegnap reggel óta az összes francia, dél óta pedig az összes lapok is elmaradtak. Csak közvetett uton terjedt el a híre annak, hogy a Corriere della Sera egy közszöbön lévő új entente konferencia összehívását jelenti, amelynek jelentősége az összes eddigi ilyen összejöveteleket felül fogja mulni. Franciaországból érkezett jelentések szerint a helyzet ott rendkívül komoly és minden pillanatban rendkívüli horderejű politikai eseményeket várnak. Egy Párisból érkezett semleges üzletember azt beszéli, hogy egész Franciaországban rendkívül nagy az erkölcsi depresszió. Franciaország történetében talán most először esik meg, hogy a francia népnek nincsen ideálja, amelynek az imáadásában megrészegedhetnek. Senki sem beszél többé a belgák királyáról, akit francia császárrá akartak tenni, senkinek sem beszél többet Nivelleről és Briandról, aki úgy látszik, szintén lejártá magát. Polincaré bukása, úgy látszik, már csak nagyon rövid idő kérdése.

Szabad-e ajándékot elfogadni a vasuti hivatalnoknak?

Ajánlva a kolozsvári vasuti üzletvezetőség figyelmébe.

Mióta a háboru kitört, a katonai szállítások következtében a vasuton nemcsak az utazás van erősen megnehezítve, de az áruk szállítása oly nehézségekkel jár, hogy folytonos a panasz emiatt. Sokszor hetekig, hónapig kellett várakozni, míg a megrendelt áru megérkezett s akkor is a legtöbb esetben vagy megrongálva, vagy megdézsmálva. Sok áru el is vészett. A kereskedők gyárosok, szállítók, hogy kötelezettségüknek mégis megfelelhessenek, mint széltében hosszában beszélük, a legnagyobb anyagi áldozattól sem riadtak vissza és magyarán mondvá, pénzbeli ajándékokkal igyekeztek a szállítást biztosítani. Miután ezek a dolgok igen természetesen négy szem között bonyolítottak le, nem kerültek a nyilvánosságra. Konkrét esetekkel mi sem tudunk előállani, de annyit mondhatunk, hogy a levegő tele van olyan hírekkel, amelyek egy cseppet sem válnak a vasut előnyére. Az üzletvezetőség azért jól tenné, ha ebben az irányban vizsgálatot vezetne be, mert szél fuvatlan nem indul. Annnyival is inkább, mert a Curia egy konkrét eset kapcsán kimondotta, hogy az a vasuti tisztviselő, aki hivatalos tevékenységéért ajándékot kér, vagy az önként fölajánlott ajándékot elfogadja, megvesztegetésért felelősségre vonható.

Hamis válsághireket terjesztenek a bukkott rendszer hívei. Pedig az egészből csak annyi igaz, hogy Esterházy miniszterelnök egészségének helyreállítása végett egy pár hetre pihenőre megy.

Olaszország forradalom előtt.

Berlinből jelentik: Az Achturblatt levelezője jelenti az orosz határról: Az orosz lapok római tudósításaiból megállapítható, hogy Olaszország belpolitikai helyzete rendkívül súlyos. Az országban egyre jobban terjed a forradalmi propaganda. Valamennyi olasz városban forradalmi bizottságok működnek. A politikai rendőrség tömeges letartóztatásokat végez. A hivatalos szociálisták pártvezérei a minap gyűlést tartották Rómában zárt ajtók mögött. Az intervencionista sajtó azt állítja, hogy ezen a konferencián megállapították a forradalom kitörésének napját és általános szabotázszt mondtak ki. Eközben egyre szaporodnak a merény-

letek a tehervonatok és csapatszallító vonatok ellen, amelyek a frontra mennek, vagy a frontról jönnek. Ilyen merénylet következtében siklott ki a minap Arquato—Sorivia közelében a génua—milánói gyorsvonat. A vonat fele teljesen rommá vált, 35 ember életét veszítette és kilencvenötén megsebesültek. A merénylet tulajdonképpen egy tehervonat ellen irányult, amelynek Genuából a frontra kellett volna indulnia. A politikai rendőrség lázasan dolgozik, hogy a forradalom kitörését, melyet októberben várnak, még csirájában elfojtsa. Általános a vélemény, hogy a forradalmat általános ipari és közlekedési sztrájk vezeti be.

HIREK

A király születésnapja.

Égzengés és földindulás közepette foglalta el trónját s nem harsogott harcias szavakat a viharba, ifju vezére dicsőséges seregeknek, nem ünnepelte a véres hadjátékot, melynek győzelmi mámorát oly sűrűn élvezhette. Ott élt a katonák között, a háboru árnyékában ismerte jól a telhetetlen rémet, mely rettentő testét végig terpesztette az egész világon. Tudta, hogy minden győzelem sok munkáskezű ember halálába kerül s hogy sok-sok könnyes szem néz a tovaszárguló diadalszekér után. És mert nemcsak hadvezér volt, hanem jószágos szívé, fájdalom iránt érzékeny ember is, bebocsátotta lelkébe a szenvedések hangjait. És

mikor a trón magasságából reánk árasztotta verőfényes fiatalágát, mindnyájan bizalommal és szeretettel fordultunk feléje. Mert megnyugvást keltett már első szavával is és a reménység lágy zenéjét ébresztette a szívekben. Az egész ország boldogan és meghatottan figyelt a királyi szóra, mely békét ígért a népeknek.

Am népe nemcsak jó szíve, hanem uralkodói bölcsessége miatt is tiszteli. Mély politikai belátását bizonyítja az az irányítás, melyet az országos ügyeknek adott, elfogulatlan ítélőerejét a világot mozgató demokratikus eszmék megértése és megbecsülése. Mint király elsősorban népét akarja boldogítani. Ahol azt látja, hogy a kiváltságosoknak egy kis csoportja politikai szolgátságban akarja tartani a dolgozó tömeget, ott törvényadta hatalmát az elnyomottak érdekében érvényesíti, a reakciót talán meg is lepte,

hogy ez a minden uralkodói erénnyel megáldott fejedelem ennyire elfogulatlan s a régi rezsim támaszai azt is zokon vették, hogy a választói reform dolgában kezdeményező jogával élt. Az urak elfelejtették egy pillanatra, hogy a király is egyik faktora a törvényhozásnak.

De e sorok ünnepnapon íródik s ünnepi hangulatunkat nem akarjuk belső viszályokra való emlékezéssel rontani. Azt hisszük, nincs olyan jó magyar ember, aki meg ne hajolna az ifju fejedelem nagysága előtt. Az ország népe, mely emberi és uralkodói kiválóságait megszerette, hódolattal és hálával köszönti a mai napon. A király születésnapja nemcsak külsőségeknek ünnepe, hanem a szíveknek őszinte, örömteljes megnyilatkozása is.

Kolozsvárt ma délelőtt a Mátyás-téri Szent Mihály-templomban ünnepélyes Isten-tisztelet volt, amelyen a hatóságok és katonaság vezetői jelentek meg. A szent misét a papság élén dr. Hirschler József apát-plebános mondotta. A Cecília énekkel pedig énekelt Borsai Samu vezetése mellett.

— **Városatyák és a maximális ár.** A következő sorokat vettük: Tekintetes szerkesztő ur, bizonyára nehezen fogja elhinni, amit megírok, de ha kell bizonyítani tudom hivatalos személyekkel is, hogy sajnos, csak igazságot szegeztem le. Tegnap ugyanis vásárolni mentem a Deák Ferenc-utcai piacra. Egy derék, csinos hóstáti asszonytól három kis ugorka ára felől tudakozódtam. Gyorsan jött reá a válasz: 35 krajcár, azaz 70 fillér. Talán egy kicsit sok, bátorkodtam megjegyezni. Jó, hát legyen 30 krajcár, azaz 60 fillér az ára. Nem adhatná 20 krajcárért, folytattam az alkudozást tovább. Semmi szín alatt, drága a napszám stb. Miután meg egyezni nem tudtunk, a posztoló rendőrtizedes jelenlétében lemérettem a hatósági mérelen a három ugorkát, amely kettő **negyvenkét dekát.** Maximális ára egy kilónak **44 fillér** lévén, negyvenkét dekáért még 20 fillért sem kérhetett volna, hát még **70-ét.** Dehát mint megtudtam, az illető egy hóstáti városi képviselő neje volt, akinek férje szintén nemskára megjelent a felesége oldalán és a rendőrt arra figyelmeztette, hogy *más dolgot is végezhetne, mint az eladásokat őrizni.* Mini említém, ha a szerkesztő ur parancsolja, szemtanuk is aláírják azonnal ez irásomat. Egy vásárló.

Levelém zárta után hallottam csak még azt is különben, hogy az illető hóstáti gazda a maximális árakat megállapító bizottságnak egyik szóvivő tagja.

— **Tudomásul.** A kolozsvári állami tisztviselők egyesületének sikerült hosszas utánjárás után kizárólag a tagjai részére 10 mm. korpát a Korpa Központtól kapnia. Ezen így kapott korpának aránylagos szétoszthatása céljából felkéri az egyesületi tagokat, hogy szükségletüket — állatállományuknak hatóságilag igazolt bizonyítvány alapján — az egyesület irodájában (kif. itélőtábla I. emelet 75. sz. a.) legkésőbb folyó hó 23-áig sziveskedjenek bejelenteni.

— **Rizskása Nagyváradon.** Nagyváradról írják: A város közönségének az Országos Közélelmezési Hivatal 40 métermázsa rizskását utalt ki.

— **Sztrájk a zöldségemű piacon.** A hóstáti gazdák sehogysem tudnak megbarátkozni a maximális árakkal, pedig az ármegállapító bizottságban rendszerint a zöldségeműtek árát úgy állapítják meg, amint azt az ármegállapító bizottság hóstáti tagjai proponálják. Dacára ennek, ha a vásárló hivatkozik a maximális árakra, mit sem akarnak tudni róla és inkább sztrájkolnak, amint azt a mai piac mutatta. A hatóság azonban ne ijedjen

meg ettől, hanem mint más városokban, Debrecenben, Székesfehérvárt, Pécsset, Aradon stb. tették, vonja meg azonnal az elárúsítási jogot azoktól, akik sztrájkolnak. Ezenkívül csak egy telefon vagy távirat váltásába kerül a főispánnak a rekvirálási jogot kikérni a renitenskedő termelőkkel szemben.

— **Kohn ur gyanus.** A félmillió szeszcsalásról azt írják Budapestről, hogy a rendőrség még mindig a legnagyobb eréllyel nyomoz a szeszcsalás ügyében, de mind-éddig még nem tudott kideríteni semmit. A detektívek elutaztak Marosvásárhelyre, s annyit már tudattak a nyomozás vezetőjével, hogy Marosvásárhelyen senkisémm látta az állítólagos Fekete Lajost. Ott szállodában bejelentve nem volt és a vasutnál sem emlékeznek rája. Ugyancsak nyomozást folytattak Aradon is, ahol a megígért szesznek feküdni kellett volna. Érdekes, hogy az aradi rendőrségnél Kohn és Weinreb a panaszt úgy tették meg, hogy huszezer korona előleget adtak a szeszre, de az illető nem jelent meg. Ott szó sem volt a 450 000 koronáról. Megállapították azt is, hogy a Weinreb által feljegyzett kocsi semmiféle rakománnyal az aradi állomáson nem voltak. Eddig harminc különböző bejelentés érkezett a közönség köréből amelyek mindegyike állítólag Fekete Lajost vélte felfedezni. A rendőrség mindegyik bejelentésnek utána járt és meggyőződött arról, hogy hamisak a nyomok. Krecsányi Kálmán főkapitányhelyettes Kohn Lajost, akinek eddigi vallomásai igen zavarosak és ellentmondóak, ma délelőtt újból kihallgatta. E hírrel kapcsolatban Rosenfeld Józsefről, aki 210 000 koronát adott Kohnnak, a marosvásárhelyi „Ellenőr“ a következőket írja: Rosenfeld József ma szesznyakereskedő pár évvel ezelőtt még egyszerű, igénytelen alkalmazottja volt Straetz Hermannnak. Később avansált. Kimerő lett, aki csekély százalékért mérte a Straetz-féle szeszt. Röviddel ezután még előbb haladt és a halmozottan jött be már mint egyik vádlott szerepelt, a kit a kir. törvényszék hat havi fogházbüntetésre ítélte, mert már nagyobbítani kezdte az üzletet, összejátszott a város megkárosítására Halmossal. Nem sokkal ezután a Kosuth Lajos utcában 50 000 koronával házat vett, most pedig 210 000 korona készpénzt utaltatott át, bankja útján Budapestre szeszt. a melyet Fekete Lajos, 450 000 koronás szeszcsalásban elvitt. Rosenfeld egy pár évvel ezelőtt vagyontalan, szegény ember volt. Most — a mint látjuk — egy félmillió korona körül áll. Senki sem veszi rossz néven, ha egy szegény ember, becsületes munkával halad, ha boldogulni, vagyonosodni tud. De a fölött mégis lehet elmélkedni hogy miféle szerény munka lehet az, amellyel ez az egyszerű ember ilyen rövid idő alatt közel egy félmillió koronát képes szerezni.

— **Nagy vasuti szerencsétlenség.** Pétervárról táviratozzák: A Pétervár—Moszkva vasuti vonal Borsoja Vesera nevű állomásán a személyvonat véletlenül mellékvágányra futott s összeütöközött egy tehervonattal. A személyvonat négy megtelt kocsija darabokra tört, 67 ember meghalt, 150 megsebesült.

— **Hadseregszállítók figyelmébe.** Budapestről írják: Az állatkertben egyes állatfajok ismét elszaporodtak a nyár folyamán. Az igazgatóság ez okból elad e fajokból ugyanannyit, mint amennyi született. Eladásra került egy amerikai vaputa szarvas, egy pár indiai szika szarvas, két pár indiai törpe antilop, egy pár fiatal amerikai bölény. Hazánkban aligha akad ezekre vevő, ellenben a szintén elszaporodott pávák, hatyuk és pézsmakacsákra napról napra jelentkeznek a vevők. Ujabbban ausztrália fekete hatyukak is árusít az állatkert igazgatósága, szintegy papagályokat, amelyekből az idén több, mint harminc párt keltettek ki.

— **Üveg, mely nem törik.** Rendkívül fontoságú felfedezést mutattak be a napokban Londonban. Nem más ez, mint az eltörhetetlen üveg, amelynek felfedezése érdekében már évszázadok óta történtek eredménytelen kísérletek. Három üvegréteg

tevédik össze. Két üveglap közé egy vékony xylomit lemezt helyeznek, ragasztóanyagul pedig szőlőcukrot használnak s az egészet erős víznyomással összepréselik. Az érdekes találmány bemutatásánál két fontos vasgolyót egy négy méteres hosszúságú fonálon függesztettek föl, majd a golyót ingamódra megmozgatták. Ha közönséges vastag üvegre ütődött a golyó, az üveg ezer darabokra tört szét, sőt még a drótüveg is darabokra pattant. Ezzel szemben az eltörhetetlen üveg csak koppan egyet, anélkül, hogy megrepedne. A puskagolyó is visszapattan már az olyan eltörhetetlen üvegről, amely legalább egy centiméteres vastagsága, míg egy másik épp olyan messziről kilőtt puskagolyó hat ujnyi fát könnyen átütött. Az üveget állítólag gyémánttal sem lehet átvágni.

— **Dróttalan állomás a mellényzsebben.**

Az Elektroteknisk Tidskrift közleménye szerint az amerikai Forest olyan felfogó állomást szerkesztett dróttalan táviratok számára, amely nem nagyobb egy töltő-tollnál. Az állomáson három, egycentiméter magas és öt milliméter átmérőjű elem egy batteriává egyesült. Ebből indul ki a nadrágon át egy drót a töltőtoll-tartóhoz. Egy másik drót megint a töltőtollból egy vastartályos sétabothoz vezet. Ha az ember cipőjével száll az érclapra és a sétabotját felemeli, kész a dróttalan felfogó állomás.

— **Gyóni Géza holttestét hazahozzák.**

Gyóni Gézának, az orosz fogságba jutott poétának haláláról a Petőfi Társaság is távirati értesítést kapott a krasnojarszki fogolytáborból. Az elnökség e távirat vétele után elhatározta, hogy akciót indít a költő hamvainak hazahozatala érdekében. A hazahozatal módjait a társaság nyári szünet utáni első ülésén beszéli meg. A költő hamvait hazahozni a társaság a fővárostól, a temetést maga rendezzi és a sír fölé emléket állít.

LEGUJABB

Az „Ellenzék“ távirat-telefon- és expressz-tudósításai.

Kinevezés.

Budapest, aug. 17.

A király Nyíró Géza táblabírónak, dr. Gócs Jenő törvényszéki bírónak ítélőtáblai címet és jellegzet adományozta, dr. Farkas Béla Kolozsvár városi albirót, dr. Gyulay Gyula törvényszéki albirót bírákká kinevezte.

Fegyelmetlenség az orosz hadseregben.

Budapest, aug. 17.

Berlinből jelentik: Az orosz háttárról jelentik: A Novoje Vremja haditudósítója jelenti Kisenevből, hogy a délnyugati hadsereg csapatai igen különböző magatartást tanúsítanak. Míg egyes formációk a legnagyobb halálmegvetéssel harcolnak és az utolsó emberig kitartanak, más ezredék választmányai folyton vitatkoznak, a feloszlátásukat elrendelő parancsoknak nem engedelmeskednek és óraszámra tanácskoznak arról, vajjon célszerű-e állásaiknak védelme.

Az olaszok nem kapnak utlevelet.

Budapest, aug. 17.

Rómából jelentik: A Stefani-ügynökség közli, hogy az olasz szocialisták nem kapnak utlevelet a stockholmi konferenciára való utazásra.

Változás az angol kormányban.

Budapest, aug. 17.

Frankfurtból jelentik: Londonból érkezett jelentés szerint Balfour kiváltk a kormányból és helyét Churchill foglalja el.

Kerenszki rendezte a zavargásokat.

Budapest, aug. 17.

Stockholmból jelentik: A szocialista Isvestija című lap, amely a munkások és katonák tanácsának organuma, nagy fejtűnést keltő leplezést közöl a július 16. és 18-iki pétervári zavargásokról. Azt állítja, hogy az utcai harcokat maga Kerenszki rendezte. A lap szerint Kerenszkinék nem volí más módja rá, hogy magához ragadja a diktatúrát, minthogy mesterségesen ellenrevolúciót támasszon.

A pápa jegyzéke.

Budapest, aug. 17.

Luganoból táviratozzák: A Giornale d'Italia szerint a pápa, miután a hadviselőknél hosszabb ideig tartózkodott a békefeltételekről, eredetileg enciklikát akart a béke érdekében kibocsátani, de véleménye később megváltozott és rendes diplomáciai jegyzéket küldött szét. A pápa személyesen fogalmazta meg a jegyzéket.

Poincaré lemondása.

Budapest, aug. 17.

Genfből jelentik: Hogy a Poincaré lemondási szándékáról szóló hírek nem alaptalanok, legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy a francia cenzura átengedi ezeket a híreket a határon.

Miben bizakodik Anglia?

Hágából jelentik: Angliában minden remény Amerikára van építve. A hivatalos körök a következőképpen okoskodnak:

— Amerika nélkül az entente nem számíthatna már győzelemre. Oroszországtól azon túl, hogy jelentékeny ellenséges haderőt leköt, nem várhatunk semmit. Franciaország teljesen kimerült s ugyancsak erős támogatásra van szüksége, hogy megállhasson a lába. Anglia pedig egymadában gyenge arra, hogy Németországgal szemben részletsikereknél egyebet elérjen.

Amerika beavatkozása azonban meghozhatja és kell is, hogy meghozza a döntő győzelmet. Hat-nyolc hónap alatt egy millió amerikai érkezik a frontra s akkor Németország ereje megtörik, közvetlenül az előtt, hogy a miénk fogy el a tengeralattjáró-háború következtében. Mi tíz perccel tovább bírjuk majd. Fej fej mellett futunk, de a versenyt egy fejhosszal mi nyerjük meg.

Aggodalom Párisban.

Budapest, aug. 17.

Kopenhágából jelentik: Párisban nagy megütközéssel látják, hogy Péterváron három nap óta Kerenszki rémuralma dacára akadálytalanul tanácskozik a maximalisták kongresszusa. Kozákokat egyáltalában nem bocsátanak be az ülésterembe.

Színház.

Téli Színház.

Pénteken: Este fél 8 órakor. Diszelodás Ófelsége, Károly király születése ünnepén: Egy magyar nábob. (Megnyitó előadás a téli színházban. Rendes helyárakkal.)

Szombaton: D. u.: Romeo és Julia. (Mérsékelt helyárakkal. Kezdeté 3 órakor.)

Szombaton: Este: Csárdáskirálynő. (Rendes helyárakkal. Kezdeté 8 órakor.)

Vasárnap: D. u.: Elnémult harangok. (Mérsékelt helyárakkal. Kezdeté 3 órakor.)

Vasárnap: Este: Leányvásár. (Ötvenedszer. Berky Lili vendégjátékával. Rendes helyárakkal. Kezdeté 8 órakor.)

Hétfőn: D. u.: Tatárjárás. (Berky Lili vendégjátékával. Mérsékelt helyárakkal. Kezdeté 3 órakor.)

Hétfőn: Este: Csárdáskirálynő. (Rendes helyárakkal. Kezdeté 8 órakor.)

Kedden: Mánás Miska. (Ötvenedik előadás. Berky Lili vendégjátékával. Rendes helyárakkal. Kezdeté 8 órakor.)

Szerződötetés. Janovics direktor Beleznai helyébe szerződötte Diósi Nusit.

Kettős előadások a színházban. Holnap, szombaton két előadás lesz a színházban. Délután 3 órakor a „Romeo és Juliá“-t, este 8 órakor pedig a „Csárdáskirálynő“-t adják. — Vasárnap délutánra az „Elnémult harangok“ van kitzúve mérsékelt helyárakkal, este 8 órakor pedig a Berky Lili vendégjátékával a „Leányvásár“ kerül színre, melynek ez lesz az 50-edik előadása. — Hétfőn, Szent István napján két előadás lesz a színházban. Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal s a Berky Lili vendégjátékával a „Tatárjárás“, este 8 órakor pedig a „Csárdáskirálynő“ kerül színre.

Mánás Miska — 50-edszer. Kedden ötvenedik előadása lesz a diadalmas sikerű „Mánás Miská“-nak, s Marcsa szerepét ezuttal is Berky Lili fogja vendégként játszani.

Ünnepi előadások a moziban. Vasárnap és hétfőn a moziban fél 3 órakor kezdődnek s 11 óráig tartanak az előadások. Változatos és gazdag műsora lesz e napokban mindegyik mozinak. A Szinkörben vasárnap az „Utolsó csók“ kerül színre, a főszerepben egy új, nagyszerű mozi-primadonnával, Leda Gyssel, hétfőn pedig egy kolosszális sikerű új detektiv-komédiát fognak bemutatni, egy pompás új Stuart Webbs-filmet, melynek „Képviselőválasztás“ a címe. — Az Egyetemmozgóban vasárnap és hétfőn a „Kettős álarc alatti“ c. izgalmas bűnügyi történet kerül színre, az Urániában pedig vasárnap a „Sárga csikó“-t s hétfőn a „Végzetes óra“ című új bűnügyi drámát adják.

Felölős szerkesztő és laptulajdosos:

Magyary Mihály

Szerkesztő: **Dr. Polcz Radó ügyvéd.**

NYILT-TÉR

Ma és mindennap a Tballa-kávéházban békéscsabai Farkas Gazsi teljes zenekarával zeneestélyt tart. 445 (3—*)

Szinkör-mozgó.

Előadások hétköznapokon:	Előadások ünnepe- és vasárnap	
	Első előadás	2. előadás
Első előadás 4 órakor	Első előadás 3	6
Második fél 6	Második „ 4 fél	„
Harmadik „ 7	Harmadik „ 5	„
Negyedik fél 9	Negyedik „ 7 fél	„
	Ötödik „ 8	„
	Hatodik „ 10 fél	„

Műsor:

Pénteken

Central University Library Cluj Lyon Lea.

Szombaton

Az utolsó csók.

Vasárnap

Az utolsó csók.

Helyárak:

Pályatűlés	1-50 kor.
Földszinti tűlés	1 kor.
Alsó erkély	70 fillér.
Felső erkély	50 fillér.